

‘Niet-westerse migranten spreken vaak niet over de naderende dood’

Den Haag, 7 november 2018. Spreken over de naderende dood is in veel culturen een groot taboe. De directe manier waarop in Nederland een diagnose of prognose besproken wordt, stuit bij mensen met een migratieachtergrond op onbegrip. ‘In gesprek over leven en dood’ van Pharos levert nieuwe inzichten op én concrete materialen om het anders te doen. Op 7 november 2018 ontving Pharos van minister De Jonge (VWS) een ZonMw Parel voor hun werk.

Goede palliatieve zorg voor niet-westerse migranten wordt een steeds urgenter thema. Nu al wonen in Nederland 250.000 55-plussers met een niet-westerse achtergrond. In 2050 omvat de groep oudere migranten naar verwachting zelfs meer dan 560.000 mensen. Goede begeleiding in de laatste levensfase is voor iedereen essentieel, maar juist niet-westerse migranten maken minder gebruik van palliatieve zorg. Omdat ze het aanbod niet kennen, maar ook omdat de zorg vaak niet aansluit bij hun wensen in de laatste levensfase. Als gesprekken over die laatste levensfase niet goed gevoerd worden, versterkt dit de eenzaamheid die veel oudere niet-westerse migranten ervaren.

Eigen regie vergroot

Met het project ‘In gesprek over leven en dood’ biedt Pharos zorgverleners ondersteuning om palliatieve zorg beter te laten aansluiten bij deze groep. De betrokkenen zelf krijgen kennis en vaardigheden aangereikt om beter voor zichzelf op te komen en bewust te kiezen. Op 7 november 2018 ontving projectleider Gudule Boland namens de projectgroep een ZonMw Parel uit handen van minister Hugo de Jonge van VWS. Dat gebeurde tijdens het 7e Nationaal Congres Palliatieve Zorg in Lunteren. De resultaten van het project van Pharos zijn goed bruikbaar voor de praktijk. Bij zorgverleners ontstaat een groeiend besef dat zij een belangrijke rol hebben bij het initiëren van gesprekken omdat migranten nog weinig regie over de laatste fase van hun leven nemen. In gesprek over leven en dood is een project met directe impact op de dagelijkse zorg van patiënten.

Taboes doorbreken

Boland: ‘We hebben ook films gemaakt, en die blijken taboes te doorbreken. Zo komen families in alle rust tot serieuze gesprekken. Ik wil erop inzetten dat zorgverleners die films standaard aanbieden, zodat niet-westerse migranten al vroeg over hun wensen voor de laatste levensfase gaan praten.’ Voor de onderwijsmaterialen uit het project is veel belangstelling op alle onderwijsniveaus, ook vanuit het mbo. ‘Juist helpenden en verzorgenden krijgen vaak als eerste de moeilijke vragen, bijvoorbeeld als iemand in vertrouwen zegt: ik ga dood, hè? Dan heb je concrete handvatten nodig. Wat doe je als je óók weet dat de familie erover wil zwijgen tegenover vader of moeder?’

Inbedden in bestaande zorg

Pharos wil de resultaten van ‘In gesprek over leven en dood’ inbedden in de bestaande palliatieve netwerken en in de gangbare zorgstructuren. Migrantten hebben vaak veel vertrouwen in hun huisarts. Die kan een belangrijke rol spelen in het gesprek over de laatste fase. Boland: ‘Huisartsen kunnen samen met de palliatieve netwerken voorlichtingsbijeenkomsten voor migranten organiseren, met hulp van onze voorlichters en ons materiaal. Als de huisarts iemand persoonlijk uitnodigt, of als een migrantenorganisatie dat doet, komen er zeker mensen.’

De ZonMw Parel

De Parel is een prijs die enkele malen per jaar wordt uitgereikt aan ZonMw-projecten die als voorbeeld en inspiratie kunnen gelden voor de honderden projecten die jaarlijks van ZonMw subsidie ontvangen. ZonMw werkt aan de verbetering van preventie, zorg en gezondheid door het stimuleren en financieren van onderzoek, ontwikkeling en implementatie. Het werkgebied van ZonMw ligt op het snijvlak van gezondheidsonderzoek, beleid en zorginnovatie, waardoor een bijzonder vruchtbare wisselwerking tot stand komt. Voor meer informatie: www.zonmw.nl

Noot voor de redactie

Inhoudelijke informatie over het Parelproject: Michaela van Grinsven, 06-23531053, m.grinsven@pharos.nl Informatie over de ZonMw-Parel: Marjorie Cohlen, 06-42967748, palliatievezorg@zonmw.nl. De opbrengsten van het project zijn samengevat in een factsheet.